

1. INLEIDING

Het motto van het verkiezingsprogramma 2014 - 2018 van Democraten Voerendaal is:

Doelgericht Verder! Voor u, samen met u

Het geeft aan hoe wij als Democraten Voerendaal een positieve bijdrage willen leveren aan het verbeteren van de gemeente Voerendaal met haar 5 schitterende kernen.

De burger staat daarin centraal, als individu of verenigd in een collectief, vereniging of organisatie. De burger als klant, als hulpvrager, als informatievrager, actief als vrijwilliger, de burger als consument van hetgeen de gemeente hem te bieden heeft.

4 jaar geleden was ons motto: **Tijd voor verandering, nu!**

Inwoners van de gemeente Voerendaal waren het massaal met ons eens, getuige de uitslag van de verkiezingen. Ons zetelaantal verdubbelde van 2 naar 4. Democraten Voerendaal werd met afstand de grootste partij in de gemeenteraad. De verantwoordelijkheid die daarbij hoort, hebben wij genomen.

Na een eerste, valse, start van een coalitie van Democraten Voerendaal, CDA en PvdA, is in december 2010 de huidige coalitie van Democraten Voerendaal, Voerendaal Actief en D66 van start gegaan, om meteen bij de start geconfronteerd te worden met de grote brand, die het gemeentehuis volledig in de as legde. De gevolgen van deze brand, de inrichting van tijdelijke huisvesting, planvorming voor en realisatie van nieuwbouw hebben veel tijd en energie gekost, maar in het voorjaar van 2012 werd een volledig nieuw gemeentehuis feestelijk in gebruik genomen.

Het staat model voor de voortvarendheid waarmee deze coalitie en dit college aan de slag zijn gegaan. Zelden zal een college in een tijdsbestek van goed 3 jaar zoveel majeure projecten hebben gerealiseerd. "Hoofdpijndossiers", die vaak al meer dan 10 jaar op de plank waren blijven liggen zijn opgepakt. Burgers zijn nadrukkelijk betrokken geweest bij planvorming en realisatie. Naast nieuwbouw van het gemeentehuis valt hierbij te denken aan de uitvoering van plan Dammerich (uitbreiding van Cicero 't Brook en het gezondheidscentrum), de reconstructie van de Midweg met vrijliggend fietspad, project Drossaert de Limpensplein met supermarkt, renovatie Kunderhoes, kernplan Voerendaal, reconstructie Heerlerweg, de diverse leefbaarheidsprojecten, etc. Projecten, die naar volle tevredenheid van burgers en omwonenden zijn gerealiseerd.

De gemeente Voerendaal is financieel gezond; het huishoudboekje is op orde.

De uitdagingen waar de gemeente Voerendaal zich de komende periode voor gesteld ziet, zijn groot. De economische crisis, rijksbezuinigingen, vergrijzing en ontgroening drukken een belangrijke stempel. De gemeente wordt geconfronteerd met grote maatschappelijke opgaven, zoals b.v. de transformatie van de woningvoorraad en de overheveling van rijkstaken op het vlak van jeugdzorg, AWBZ, e.d. Binnen dit kader staan voor Democraten Voerendaal een aantal punten centraal:

- Versterking van de leefbaarheid in de kernen; uitvoering van de leefbaarheidsprojecten; instandhouding van het huidige voorzieningenniveau.
- Verdere ontwikkeling van de wijksteunpunten en via deze wijksteunpunten ook zorg op maat en dichtbij onze inwoners leveren.
- Kwaliteitsimpuls van de woon- en leefomgeving; verdere uitvoering van het Kernplan Voerendaal; uitvoering van het Groenstructuurplan; uitvoering van infrastructurele projecten
- Verdere verbetering van de dienstverlening aan inwoners, ondernemers en verenigingen.
- Actief economisch en ondernemersbeleid

- Veiligheid op straat en in de buurt; uitvoering van GVVP (verkeersplan); aanpak schoolomgevingen; meer taken en bevoegdheden BOA's (gemeentelijke toezichthouders)

Democraten Voerendaal betrekken mensen, verenigingen vooraf bij besluitvorming en nemen suggesties, opmerkingen, meningen mee in hun afwegingen. Wij willen op een andere manier politiek actief zijn. Luisteren naar wat er leeft, kijken of we zaken kunnen verbeteren. Ons uitgangspunt is dat de gemeente, de politiek en zeker wij als Democraten Voerendaal er zijn voor de burgers en niet omgekeerd.

In dit verkiezingsprogramma geven we aan wat voor ons de belangrijkste uitgangspunten en speerpunten zijn voor de komende 4 jaar.

2. LEEFBARE KERNEN

De leefbaarheid in de kernen is voor onze burgers een belangrijk punt van aandacht. Leefbare en vitale kernen vormen immers het fundament van onze samenleving en zijn de plaats waar onze burgers zich thuis voelen. Goede gemeenschapsaccommodaties toegesneden op de behoefte van de inwoners zijn daarbij een onmisbare schakel, maar daarnaast rekenen wij ook voorzieningen zoals een basisschool, een gezond verenigingsleven met goede accommodaties, huisarts, winkels, openbaar vervoer, een goed op orde zijnde openbare ruimte etc. tot de voorzieningen wezenlijk voor de leefbaarheid van de kernen. In de komende tijd zal de leefbaarheid door tal van ontwikkelingen (krimp, vergrijzing, economische crisis) onder druk komen te staan. In de afgelopen coalitieperiode is hier al middels diverse projecten / maatregelen (denk aan de leefbaarheidsprojecten en het volkshuisvestingsplan) op geanticipeerd. Teneinde in de 5 kernen (Klimmen, Ubachsberg, Ransdaal, Voerendaal en Kunrade) van de gemeente ook de komende jaren de leefbaarheid op peil te houden en te verbeteren, hebben wij de volgende speerpunten:

2.1. Leefbaarheidsprojecten

2.1.1. Ransdaal

Als onderdeel van het leefbaarheidsproject zijn twee projecten opgepakt, namelijk opwaardering van het Dorpsplein en de renovatie / uitbreiding van de gemeenschapsaccommodatie 't Wouves.

- Voor wat betreft het Dorpsplein zijn samen met omwonenden en afgevaardigden van het verenigingsleven plannen ontwikkeld. Deze plannen zijn uitgevoerd en in december 2012 is het Dorpsplein samen met de kinderen van de basisschool feestelijk geopend. Nu is het Dorpsplein met speelmogelijkheden voor de kinderen het bruisende middelpunt van Ransdaal.
- De plannen voor de renovatie / uitbreiding van 't Wouves zijn goedgekeurd door de gemeenteraad. Ook is een subsidie van de provincie van ruim € 300.000 verkregen. Voorjaar 2014 zal gestart worden met de bouwwerkzaamheden. Oplevering en feestelijke opening staan gepland voor medio 2014.

Voor de komende periode is de insteek:

- de leefbaarheid / het voorzieningenniveau in brede zin op peil te houden;
- initiatieven om de sociale cohesie / gemeenschapszin te bevorderen zullen worden gestimuleerd;
- in 't Wouves een wijksteunpunt te realiseren waar iedere inwoner (laagdrempelig) met zijn zorgvraag terecht kan en dat tevens dient als ontmoetingsplek / warme, sfeervolle huiskamer.

2.1.2. Klimmen

In Klimmen is in de afgelopen periode het project Drossaert de Limpensplein inclusief supermarkt gerealiseerd; een belangrijke impuls voor de leefbaarheid. Verder is een forse bijdrage geleverd aan de opwaardering van het tenniscomplex.

Bovendien heeft de gemeente constructief meegedacht, gefaciliteerd en geparticipeerd bij de fusie van SCKR en Klimmania tot de voetbalclub Hellas.

In zorgcentrum de Linde is een wijksteunpunt gerealiseerd.

Verder hebben 2012 en 2013 in het teken gestaan van de planvorming rondom opwaardering en uitbreiding van de gemeenschapsaccommodatie op d'r Plats.

Voor de komende periode is de insteek:

- de leefbaarheid / het voorzieningenniveau in brede zin op peil te houden;
- initiatieven om de sociale cohesie / gemeenschapszin te bevorderen zullen worden gestimuleerd;
- opwaardering en uitbreiding van op d'r Plats;
- realisatie van een nieuwe accommodatie voor de fusieclub Hellas.

2.1.3.Ubachsberg

In de afgelopen periode is op het vlak van de leefbaarheid veel opgepakt in Ubachsberg. De accommodatie van de voetbalvereniging is met hulp van de gemeente geheel gerenoveerd (o.a. kleedlokalen opgeknapt, nieuwe kantine). Verder zijn als onderdeel van het leefbaarheidsproject twee projecten opgepakt, namelijk enerzijds de voorbereiding van de transformatie van de fanfarezaal (Auw Sjoëël) tot volwaardige gemeenschapsaccommodatie en anderzijds de voorbereiding tot opwaardering van het Bernardusplein.

Voor de komende periode is de insteek:

- de leefbaarheid / het voorzieningenniveau in brede zin op peil te houden;
- initiatieven om de sociale cohesie / gemeenschapszin te bevorderen zullen worden gestimuleerd;
- realisatie van de centrumfunctie door transformatie van de fanfarezaal (Auw Sjoëël) tot volwaardige gemeenschapsaccommodatie en opwaardering van de Ouderensoos (o.a. toevoeging van een keuken);
- een wijksteunpunt te realiseren in de opgeknapte Ouderensoos waar iedere inwoner (laagdrempelig) met zijn zorgvraag terecht kan en tevens dient als ontmoetingsplek / warme, sfeervolle huiskamer;
- het Bernardusplein op te waarden en te transformeren tot een sfeervol middelpunt.

2.1.4.Voerendaal

In de afgelopen periode is veel opgepakt op het terrein van de leefbaarheid in de kern Voerendaal, onder andere:

- realisatie van een speelvoorziening inclusief extra tennisveld bij de Brede School;
- forse opknopbeurt van sporthal en zwembad de Joffer;
- realisatie kunstgrasveld voetbalclub Voerendaal;
- opstart afronding Kernplan.

Voor de komende periode is de insteek:

- de leefbaarheid / het voorzieningenniveau in brede zin op peil te houden;
- initiatieven om de sociale cohesie / gemeenschapszin te bevorderen zullen worden gestimuleerd;
- afronding Kernplan.

2.1.5.Kunrade

Na vele jaren is uiteindelijk in 2012 de opknopbeurt/renovatie van het Kunderhoes gerealiseerd; het opgeknapte Kunderhoes is in oktober 2012 feestelijk geopend. Vanaf maart 2014 start in het Kunderhoes het wijksteunpunt Voerendaal / Kunrade.

Voor de komende periode is de insteek:

- de leefbaarheid / het voorzieningenniveau in brede zin op peil te houden;
- initiatieven om de sociale cohesie / gemeenschapszin te bevorderen zullen worden gestimuleerd;
- het Onze Lieve Vrouweplein opwaarderen en transformeren tot een sfeervol middelpunt van de kern Kunrade, in goed overleg met de inwoners en de direct omwonenden.

2.1.6. Leefbaarheid algemeen

De leefbaarheid in de kernen staat onder druk door aantasting van het voorzieningenniveau; denk hierbij bijvoorbeeld aan het verdwijnen van bankkantoren / pinautomaten, verschraling van het openbaar vervoeraanbod enz.

Democraten Voerendaal zullen zich de komende periode sterk maken voor het op peil houden van deze voorziening en zullen o.a. ijveren voor adequaat openbaar vervoer en bankvoorzieningen in onze kernen.

2.2. Tegengaan van overlast en verloedering

2.2.1. Snelle afbouw kernplan Voerendaal (rondom pand Dautzenberg)

Onder de huidige coalitie is het project Kernplan Voerendaal vlotgetrokken. De jaren 2014 en 2015 staan in het teken van de afbouw van het kernplan Voerendaal.

2.2.2. Woonkernschouwen

De afgelopen jaren zijn in de kernen bijeenkomsten georganiseerd, overdag en 's avonds; de buurt is door de gemeente met betrokken burgers, buurtvereniging, de wijkagent en de BOA onder de loep genomen. De knelpunten op het terrein van openbaar groen, openbare verlichting etc. die tijdens deze schouwen zijn aangegeven, zijn veelal in overleg met de burgers aangepakt en opgelost door de gemeente. De komende jaren zullen de schouwen gecontinueerd worden naar behoefte in de desbetreffende kern.

2.2.3. Bestrijding vandalisme en (drugs)overlast

Vandalisme en (drugs)overlast zijn funest voor de leefbaarheid in de buurt (o.a. Parkgebied 't Brook, winkelpassage Furenthela) en moeten dus hard bestreden worden door de gemeente maar ook politie en justitie. Wij zetten hier vooral in op een wijkagent en natuurlijk ook de eigen, gemeentelijke boa, die de opmerkingen en klachten van buurtbewoners ter harte neemt en hier iets mee doet.

Gelet op de veelheid van klachten en de uitbreiding van het takenpakket van de BOA streven wij naar een uitbreiding van de personele capaciteit => een extra BOA.

2.2.4. Wijkbudgetten openbare ruimte

Jaarlijks geeft de gemeente veel geld uit aan het onderhoud van de openbare ruimte (groen, wegen, rioleringen). Veelal gebeurt dit niet in samenspraak met de buurtbewoners. In onze optiek wordt jaarlijks bijvoorbeeld een gedeelte van het budget onderhoud openbaar groen besteed in samenspraak met de buurt dan wel geheel zelf door de buurt bepaald. In 2015 willen we starten met experimenten in de kernen, i.c. dat budgetten openbare ruimte worden overgeheveld naar buurtverenigingen / wijkraden.

2.2.5. Herbestemmen leegstaande panden / braakliggende terreinen

De insteek is het tegengaan van verpaupering; derhalve is Democraten Voerendaal voorstander van een sobere/doelmatige inrichting van braakliggende terreinen / leegstaande panden zodat verloedering / vandalisme voorkomen kan worden.

3. COMMUNICATIE / DIENSTVERLENING

De afgelopen periode is de communicatie naar burgers, verenigingen etc. aanzienlijk verbeterd. Het uitgangspunt hierbij was 'de burger, de ondernemer, de vereniging centraal' → communicatie waarbij de burger centraal staat en de mening van de burger altijd serieus genomen wordt. Burgers, verenigingen, ondernemers enz. zijn de afgelopen periode pro-actief, vooraf bij projecten en nieuw beleid betrokken. Suggesties en aanbevelingen zijn serieus betrokken en meegenomen bij het opstellen van plannen, de besluitvorming en de uitvoering.

Voorbeelden hiervan zijn o.a.:

- de leefbaarheidsprojecten;
- het nieuwe subsidiebeleid;
- het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP);
- het actieprogramma Werk & Economie;
- het volkshuisvestingsplan
- infrastructurele projecten zoals het Kernplan, de reconstructie van de Heerlerweg enz.

Ook de komende jaren zal deze lijn gecontinueerd worden. Aan de burgers moet inzicht worden gegeven in het geplande tijdspad van het project of de nota en de mogelijkheden die hij / zij heeft richting gemeente en politiek om suggesties kenbaar te maken en invloed op de besluitvorming te hebben. Dit alles zal het draagvlak voor deze projecten en nieuw beleid bij de burgers vergroten.

De gemeente moet meedenken met burgers, verenigingen, ondernemers enz. en niet zomaar zaken uitvoeren → Burgers, verenigingen etc. serieus betrekken bij de ontwikkeling van nieuw beleid en de uitvoering van projecten. Dit zal mogelijk ook leiden tot efficiëntere investeringen, in plaats van uitgaven die door de burger als nutteloos of overbodig worden ervaren. Verder verwachten wij van de gemeente dat zij zich in de communicatie richting de burger beter verplaatst in diezelfde burger en dus ook duidelijke en begrijpelijke uitleg en advies geeft e.d.

Ook bij de gemeentelijke dienstverlening is ons uitgangspunt: 'de burger staat centraal'. De gemeente heeft een omslag gemaakt naar een meer klantgerichte benadering. Het aantal producten en diensten, dat aan de burgers geleverd kan worden aan de balie van het gemeentehuis, is stapsgewijs vergroot. Verder is de centrale balie in het gemeentehuis minimaal één avond per week open.

De digitale dienstverlening is de afgelopen periode aanzienlijk uitgebreid; dit proces wordt voortgezet. Verder zal de burger door de invoering van het zgn. 'zaakgericht werken' van thuis uit kunnen zien hoe de stand van zijn zaken m.b.t. zijn aanvraag (bijv. bouwvergunning) is.

4. STERK EN GEZOND VERENIGINGSLEVEN / VRIJWILLIGERSWERK

In de gemeente Voerendaal is er een grote verscheidenheid aan verenigingen, van voetbalvereniging tot harmonie en van volleybalvereniging tot schutterij. Al deze verenigingen tezamen vormen het cement van onze Voerendaalse samenleving en hebben tal van positieve effecten.

Sport is niet alleen maar leuk om te doen, het heeft ook een belangrijke maatschappelijke waarde. Sport kan een krachtig instrument zijn om de gezondheid te bevorderen. Bijvoorbeeld via het stimuleren van verantwoorde sportbeoefening kan een gezonde levensstijl worden bevorderd en bewegingsarmoede worden tegengegaan. Daarnaast leert sport jongeren ook zich aan bepaalde regels te houden.

Derhalve vinden Democraten Voerendaal dat het meedoen bij een vereniging voor iedereen bereikbaar moet zijn, ongeacht leeftijd en sociale positie. De gemeente moet hiervoor de voorwaarden creëren.

Al deze verenigingen, sportverenigingen maar ook harmonieën, schutterijen enz., zijn voor hun functioneren afhankelijk van de inzet en motivatie van vrijwilligers en een goede accommodatie. De speerpunten van Democraten Voerendaal op het vlak van een sterk en gezond verenigingsleven / vrijwilligerswerk zijn afgeleid hiervan:

- 4.1. Continuering werken met de verenigingsondersteuner en de combinatiefunctionaris; Inmiddels weet vrijwel iedere vereniging zijn weg te vinden naar beiden en kan zeker gesteld worden dat de verenigingsondersteuner het aanspreekpunt voor de verenigingen is voor tal van zaken. Denk bijvoorbeeld aan werven nieuwe leden, deskundigheidsondersteuning (verenigingen helpen met fondswerving, wet- en regelgeving en overige zaken), samenwerking tussen verenigingen, organiseren van activiteiten, werven van vrijwilligers etc.
- 4.2. Inrichting van een vrijwilligerssteunpunt voor de begeleiding en ondersteuning van vrijwilligers als gemeente faciliteren ('de gemeente als makelaar tussen vraag en aanbod')
- 4.3. Blijvende aandacht voor goede accommodaties t.b.v. verenigingen (gebouwen en terreinen) en het onderhoud hiervan; de afgelopen jaren is veel gerealiseerd op dit vlak => opknapt sportaccommodatie voetbalvereniging Ubachsberg, groot onderhoud sporthal en zwembad de Joffer, aanleg kunstgrasveld voetbalvereniging Voerendaal, opknapt accommodatie tennisvereniging Klimmen. De komende jaren staan o.a. in het teken van een goede, nieuwe accommodatie van de voetbalvereniging Hellas.
- 4.4. Blijvende aandacht voor de vrijwilligers binnen verenigingen door ondersteuning vanuit de gemeente en het wegnemen van barrières.

5. JEUGD- EN JONGERENWERK: INVESTEREN IN DE TOEKOMST!

De jeugd uit Voerendaal kan in elke kern van Voerendaal terecht voor een goede basisschool. Democraten Voerendaal zullen zich ook in overleg met schoolbesturen sterk maken voor het handhaven van de huidige basisscholen in de diverse kernen. Verder zijn er in de nabijheid van Voerendaal goede scholen voor middelbaar en hoger onderwijs. Dit terwijl de kleintjes (peuters) terecht kunnen bij het peuterspeelzaalwerk.

De afgelopen tijd is veel geïnvesteerd in een kwalitatief, hoogwaardige en toekomstbestendige voorschoolse kindvoorziening. Het peuterspeelzaalwerk is geprofessionaliseerd met forse, aanvullende gemeentelijke middelen.

Als het gaat om jongeren dan vinden Democraten Voerendaal dat er meer aandacht moet worden besteed aan communicatie. Er moet een dialoog ontstaan, met elkaar gepraat worden en naar elkaar luisteren. Dus geen eenrichtingsverkeer waarbij de gemeente iets aanbiedt en waarbij de jeugd ontvangt, maar begrip kweken voor keuzes. In deze dialoog worden scholen en ouders uiteraard meegenomen.

Bij de jeugd worden vaak ook begrippen als hangjongeren en overlast genoemd. Als er sprake is van overlast, moet de gemeente en de wijkagent natuurlijk ingrijpen. De gemeente heeft echter ook de taak om voor voldoende voorzieningen voor jongeren te zorgen.

De afgelopen jaren is veel gerealiseerd op dit terrein o.a.:

- 5.1. De jeugd- en jongerenwerker i.c. de combinatiefunctionaris onderwijs-sport organiseert het hele jaar door (sport)activiteiten voor de jeugd o.a. Funhockey, voetballen, schaatsen, zwemmen enz.
- 5.2. Er is een grote, aanvullende speelvoorziening bij de Brede School gerealiseerd.

- 5.3. Samen met diverse ketenpartners is bij de Brede School een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) ingericht.
- 5.4. Samen met de speeltuinverenigingen is een onderhouds- en vervangingsplan speeltuinen voor de gehele gemeente opgesteld en ook uitgevoerd.
- 5.5. Het peuterspeelzaalwerk is geprofessionaliseerd (overal VVE, gecertificeerde leidsters); 2- en 3-jarige peuters komen spelenderwijs in aanraking met taal.

6. VOERENDAAL: EEN ZORGZAME SAMENLEVING

Zelfredzaamheid, zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid vormen het uitgangspunt. Echter, er moet in onze samenleving voldoende oor en oog zijn voor situaties waarin dit (tijdelijk) niet meer kan of waarin deze uitgangspunten in het gedrang dreigen te komen. Onze samenleving dient er op te zijn ingericht dat vroegtijdig hulp- en zorgvragen gesignaleerd worden en vervolgens op een adequate wijze beantwoord en opgelost kunnen worden. De gemeentelijke overheid dient daarbij een initiërende, coördinerende en pro-actieve rol in te vervullen. Een zorgzame samenleving en een zorgzame overheid.

6.1. Doorgaande ontwikkelingslijn bij jeugdigen stimuleren

Democraten Voerendaal vinden de doorgaande ontwikkelingslijn bij kinderen en jeugdigen van belang waarbij vroegtijdig problemen worden opgespoord en worden opgelost. Het Centrum voor Jeugd en Gezin is hierbij de spil. Het opsporen van problemen bij het kind vindt vaak plaats op school. Van belang is dat de school deze problemen kan delen met andere partners die dit kind ook kennen en bij het CJG aangesloten zijn en dat samen naar een oplossing gezocht wordt. Democraten Voerendaal vinden daarnaast de overgangssituaties - de kwetsbare momenten in de overdracht van informatie over het kind - tussen bijv. peuterspeelzaal en basisschool, basisschool en voortgezet onderwijs van belang; daar dient een warme overdracht van het kind plaats te vinden.

6.2. Toegankelijkheid voor mensen met een beperking

Mensen met een beperking worden meer betrokken bij het voorkomen of oplossen van problemen om volwaardig mee te doen in de samenleving. Het kan gaan om praktische problemen in de openbare ruimte. Zij weten zelf immers beter dan wie ook waar ze obstakels of onneembare hindernissen en hellingbanen tegenkomen. Indien mogelijk de plaatselijke regelgeving aanpassen wat betreft reclame-uitingen, die op de trottoirs worden geplaatst.

Middels afsplitsing van financiële middelen van de budgetten voor onderhoud gebouwen, wegen e.d. moeten openbare gebouwen toegankelijk(er) gemaakt worden voor mensen met een handicap.

De afgelopen jaren zijn veel gemeentelijke gebouwen via projecten toegankelijk gemaakt voor mensen met een beperking. Denk bijvoorbeeld aan het gemeentehuis, het Kunderhoes, de sporthal/zwembad de Joffer enz. Voor de komende jaren staan bijvoorbeeld 't Wouves, op d'r Plats en de nieuwe gemeenschapsvoorziening in Ubachsberg in de planning.

De openbare infrastructuur (wegen, stoepen, trottoirs) zijn de afgelopen jaren via reconstructieprojecten en werkzaamheden voortvloeiend uit de woonkernschouwen onderhanden genomen / toegankelijker gemaakt. Dit zal de komende jaren gecontinueerd moeten worden. Hier zal ook de komende jaren veel aandacht voor zijn.

6.3. Mantelzorg

Mantelzorgers zijn van onschatbare waarde in onze samenleving. Voor veel mensen die op een vorm van hulp of zorg zijn aangewezen, zijn mantelzorgers vaak het eerste en enige aanspreekpunt. Vaak vervullen mensen deze taken als een gegevenheid en een vanzelfsprekendheid zonder te beseffen dat ze mantelzorger zijn, dat ze overbelast kunnen raken en dat ze hulp kunnen vragen. Daarom is het belangrijk dat we deze mensen bewust maken van hun rol, dat er tijdig ondersteuning komt en dat, indien gewenst, deze mensen tijdelijk ontlast worden en eens een weekje ertussenuit kunnen, zonder dat de zorg in het geding komt. Huisartsen, WMO-consulenten, thuishulpen en andere mensen die in contact komen met mantelzorgers moeten getraind worden op het herkennen van een mantelzorger en hen indien nodig doorverwijzen naar ondersteuningsaanbod. Respijtzorg is ook van belang voor een uitje van de mantelzorger.

6.4. Oud worden in Voerendaal; gestructureerde ouderenzorg stimuleren

Onze samenleving krijgt de komende jaren te maken met een forse toename van de vergrijzing en daarmee ook van de zorgbehoefte. Tegelijkertijd wordt van overheidswege verwacht dat mensen langer zelfstandig blijven wonen. Mede als gevolg van ombuigingen binnen de AWBZ zijn extra impulsen nodig van de gemeente. In verband met de vergrijzing wordt de groep ouderen in onze gemeente steeds groter. Dat heeft gevolgen voor het welzijn en de zorg voor deze ouderen, omdat door de krimp minder handen beschikbaar zijn aan 'het bed van de oudere'. Daarom is het goed om vanuit verschillende oogpunten naar de ouderen te kijken. Zo moeten er voldoende woningen voor ouderen zijn, zodat ouderen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Dat betekent met name het aanpassen van het huidige woningbezit en het bouwen van seniorenwoningen. Democraten Voerendaal willen in de prestatieafspraken met de woningstichting vastleggen dat een substantieel deel van de nieuwbouw bestemd is voor ouderen.

Naast wonen is het ook belangrijk dat ouderen op sociaal en maatschappelijk vlak kunnen blijven meedoen. Ouderenorganisaties en seniorensociëteiten vervullen hierin een belangrijke rol. Indien nodig de activiteiten van deze organisaties ondersteunen en faciliteren; ouderen actief, betrokken en mobiel houden. Gebouwen moeten goed toegankelijk en veilig te bereiken zijn. Laagdrempeligheid en betaalbaarheid van de voorzieningen staan hierbij centraal. Indien noodzakelijk moeten ouderen met de nodige flexibiliteit gebruik kunnen maken van de financiële regelingen die er zijn, (bv. de bijzondere bijstand, de langdurigheidstoelage). Daarnaast is het van belang dat ouderen opgezocht worden in de thuissituatie door een ouderenadviseur of dat huisarts of praktijkondersteuner in dat kader een signaalfunctie gaat vervullen, waarbij niet alleen wordt ingezoomd op financiën, maar ook op gezondheid, verborgen armoede, dreigende vereenzaming of vormen van neerslachtigheid. Daarbij geldt dat passende oplossingen geboden worden, maar vooral en op de eerste plaats dat problemen voorkomen kunnen worden. Er wordt gekeken wat de oudere zelf kan of wat diens omgeving kan betekenen en daarna pas naar betaalde hulp.

Ouderenverenigingen en seniorensociëteiten moeten een zo breed mogelijk pakket van activiteiten kunnen aanbieden aan hun leden.

Verder vinden wij het van belang dat ouderen of de naasten van ouderen met al hun vragen op vlak van zorg en hulp of algemene informatie terecht kunnen op 1 punt.

Daarom het WMO-loket opwaarderen tot een één-loketfunctie.

6.5. Zorgcentrum 't Brook – Cicero

Als zelfstandig wonen niet meer tot de mogelijkheden behoort of als de begeleidingsbehoefte te groot wordt, dan dienen er binnen de gemeente Voerendaal voldoende en adequate voorzieningen binnen bereik te zijn waar ouderen onbezorgd van hun "oude dag" kunnen genieten. Dat kan in de vorm van extramurale zorg, een zorgcentrum, of middels aanleunwoningen als overgangsvorm, maar ook eventueel in

de vorm van een verpleeghuis. De overstap van zelfstandig wonen naar een zorgcentrum is voor veel ouderen een grote en vaak moeilijke stap. Daarbij dient voorkomen te worden dat mensen noodgedwongen moeten uitwijken naar voorzieningen buiten de gemeente Voerendaal, omdat binnen de gemeentegrenzen onvoldoende plek is of dat voorzieningen niet aanwezig zijn. Deze situatie doet zich op dit moment voor.

Vanuit Zorgcentrum 't Brook wordt op dit moment de volgende dienstverlening geboden: extramurale zorg op het gebied van verpleging en verzorging in de thuissituatie – wijkalarmering – welzijnsarrangementen – tafeltje dekje - dagverzorging en dagbehandeling; voor de laatste twee is een indicatie vereist.

Zorgcentrum 't Brook wordt geconfronteerd met lange wachtlijsten, waardoor mensen die geïndiceerd zijn noodgedwongen uitwijken naar een andere gemeente of in een thuissituatie blijven die niet verantwoord is. Tevens is er behoefte aan een adequate voorziening om bewoners met psychogeriatrische aandoeningen zolang mogelijk goede zorg te bieden in een voor hen vertrouwde omgeving. Zorgcentrum 't Brook wil al geruime tijd een dergelijke uitbreiding van het huidige zorgcentrum realiseren.

Als gevolg van de problematiek omtrent de inrichting van het plan Dammerich, hebben de uitbreidingsplannen van Cicero grote vertraging opgelopen. Democraten Voerendaal onderstrepen het belang van deze uitbreiding en geven dan ook absolute voorrang aan de realisatie van de uitbreidingsplannen van Cicero op het terrein Dammerich. Daarbij dient de realisatie van aanleunwoningen (in combinatie met de woningstichting) onderdeel van te zijn. Daarmee zijn alle noodzakelijke voorzieningen binnen de gemeente aanwezig op een plek.

7. WONINGBOUW OP MAAT

Op het gebied van wonen vinden Democraten Voerendaal dat voor eenieder aanvaardbare woonruimte bereikbaar moet zijn. Het beleid van de gemeente moet erop gericht zijn woonkwaliteit te bieden voor iedereen die wil huren en kopen.

De komende jaren trekken de demografische ontwikkelingen (teruglopend inwoneraantal, vergrijzing en ontgroening) echter niet aan Voerendaal voorbij. Dit betekent dat op het terrein van de volkshuisvesting/woningbouw de komende jaren ander beleid gevoerd zal moeten worden. Ondanks de daling van het aantal inwoners in Voerendaal, zal het aantal huishoudens ("verdunning") in de komende jaren nog toenemen. Doelgroepen waar Democraten Voerendaal zich op richten zijn nog steeds primair de starters (jongeren, jonge gezinnen) op de woningmarkt en senioren.

De afgelopen jaren is veel gerealiseerd op dit terrein en staat ook reeds veel in de steigers:

- 7.1. Op diverse plekken zijn de afgelopen jaren betaalbare huur- en koopwoningen voor jongeren, starters en ouderen gerealiseerd. Voor de komende jaren staat de nieuwbouw op de 'oude' schoollocaties Kunrade en Dammerich in de planning.
- 7.2. De afbouw van het kernplan Voerendaal (rondom pand Dautzenberg) is opgestart → voor Democraten Voerendaal is het een prioriteit dat de concrete uitvoering op korte termijn ter hand wordt genomen.
- 7.3. De uitbreiding van het zorgcentrum 't Brook (Cicero) is opgestart en zal in 2014 zijn beslag krijgen.
- 7.4. In de prestatieafspraken met de Woningstichting bedingen dat een substantieel deel van de nieuw te bouwen woningen ingevuld wordt als huisvesting voor senioren.
- 7.5. Middels het Volkshuisvestingsplan wordt het langer zelfstandig kunnen blijven wonen van senioren gestimuleerd o.a. via het stimuleren van het levensloopbestendig maken van ('eigen') woningen middels een gemeentelijke, financiële bijdrage. Voor de

komende jaren gelden reserveren om de subsidieregeling Levensloopbestendig Wonen te continueren.

- 7.6. Er wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de Starterslening; derhalve wordt deze regeling gecontinueerd tegen verruimde criteria.
- 7.7. Wij zijn voorstander van een gemeentelijk monumentenbeleid. De komende periode dient een gemeentelijke monumentenlijst samengesteld te worden als aanvulling op de rijksmonumentenlijst, zodat de gemeente kan beschermen wat lokaal van cultuurhistorische waarde is. In onze gemeente zijn panden van voor 1800 over het algemeen allemaal Rijksmonument. De gemeentelijke lijst zou vooral moeten bestaan uit waardevolle panden uit de periode 1850-1940; deze panden zijn veelal zonder bescherming.

8. VOERENDAAL: EEN GROENE GEMEENTE

Door een goede balans te vinden in de verdeling van ruimte voor wonen, groen en economie willen wij ervoor zorgen dat Voerendaal zijn unieke karakter behoudt.

De groene omgeving van Voerendaal moet gekoesterd worden en behouden blijven voor inwoners en toeristen.

Bij de verdere ontwikkeling van toerisme willen wij een gezonde voorzichtigheid aan de dag leggen. Intensieve recreatie, die een te grote belasting voor natuur, landschap of leefomgeving vormt, willen wij weren. Het draagvlak en acceptatievermogen bij de burger moeten we hierdoor optimaal zien te houden.

Op het vlak van toerisme & recreatie willen we ons vooral richten op extensieve recreatie, waarvan onze eigen burgers ook de vruchten kunnen plukken. Denk hierbij aan goed onderhouden fiets- en wandelpaden.

Democraten Voerendaal hebben bij dit programma tal van (kleine en grote) speerpunten:

- 8.1. Continuering Pilot Groen (inzet van ongeveer 25 SW-medewerkers) en hierdoor zorgen voor een beter en permanent onderhoud openbaar groen, zoveel mogelijk in samenspraak met buurtbewoners; wel met meer aandacht / prioritering voor onkruidbestrijding en slecht, toegankelijke stoepen / trottoirs;
- 8.2. Opwaardering van park 't Brook, met aandacht voor de toegankelijkheid en openheid, zodat iedere burger hier gebruik van kan maken;
- 8.3. Tegengaan van afsluiting van paden door particulieren e.d.; als gemeente ijveren voor openbaar blijven van alle paden;
- 8.4. Respecteren en handhaven van authentieke landschapselementen zoals graften, holle wegen, kalkgrashellingen en karakteristieke hagen
- 8.5. Unieke biotopen (Kunderberg, Cortenbacherbos, Vrakelberg e.d.) beter beheren samen met partners en zeker stellen voor volgende generaties en zorgdragen voor voldoende voorzieningen voor wandelaars (rustbanken, afvalbakken e.d.)
- 8.6. Slagvaardiger optreden als gemeente bij vernielingen, dumpen van afval en vandalisme
- 8.7. Ontmoedigingsbeleid voeren bij gebruik van bospaden als scooterpad (bijv. door plaatsen van zig-zag hekken)
- 8.8. Voldoende parkeermogelijkheden realiseren bij vertrekpunten van routes om parkeeroverlast binnen de kwetsbare gebieden of woonkernen te vermijden
- 8.9. Aanduiden van rolstoelvriendelijke routes
- 8.10. Fietspaden / -voorzieningen dienen actief in stand te worden gehouden waarbij de veiligheid van de fietser gewaarborgd is.

9. GOEDE BEREIKBAARHEID EN VERKEERSVEILIGHEID

Goede bereikbaarheid en verkeersveiligheid van de diverse kernen is voor iedere inwoner van Voerendaal van belang, maar essentieel voor de kwetsbare verkeersdeelnemers in onze gemeente (fietsers, voetgangers en gehandicapten).

In 2011 is een verkeersveiligheidsplan opgesteld voor de periode 2012-2015 (GVVP geheten) met allerlei maatregelen en projecten voor deze periode:

- 9.1. De Midweg is gereconstrueerd inclusief de aanleg van een vrijliggend fietspad.
- 9.2. De verkeerssituatie rondom de Brede School Cortemich is samen met de omwonenden, school e.a. tegen het licht gehouden; in 2014 worden diverse maatregelen getroffen o.a. de aanleg van aanvullende parkeerplaatsen bij het sportcomplex de Joffer.
- 9.3. De Daelsweg Ubachsberg is gereconstrueerd en er zijn verkeersremmende maatregelen getroffen.
- 9.4. Verkeerssituatie in Termaar in overleg met de bewoners onder de loep nemen;
- 9.5. Achterstallig onderhoud fietspad Klimmen-Voerendaal aanpakken en verbetering van de openbare verlichting;
- 9.6. Bij afbouw kernplan Voerendaal tevens de verkeerscirculatie in het centrum van Voerendaal onder de loep nemen;
- 9.7. De openbare ruimte (stoepen, trottoirs e.d.) zijn middels de woonkernschouwen toegankelijker gemaakt voor minder validen.
- 9.8. Weren doorgaand vrachtverkeer binnen de kernen
- 9.9. Duidelijkere snelheidsaanduidingen;
- 9.10. Uniform gebruik in de gehele gemeente van verkeersremmende maatregelen
- 9.11. De Heerlerweg is gereconstrueerd / verkeersveiliger gemaakt.
- 9.12. Als gevolg van de aansluiting van de A79/A76 zullen de kernen van Kunrade en Voerendaal ontlast worden en daardoor de verkeersveiligheid toenemen.

10. ECONOMIE EN BEDRIJVGHEID

De afgelopen 4 jaar heeft de economische bedrijvigheid in Voerendaal een krachtige impuls gekregen. Daarom:

- 10.1. Blijven investeren in nieuwe werkgelegenheid.
- 10.2. Stimuleren van nieuwe initiatieven van ondernemers en zeker op het gebied van duurzaamheid.
- 10.3. Faciliteren en ondersteunen van ondernemers, zeer zeker de ZZP'ers, een sterk groeiende groep, ook binnen onze gemeente.
- 10.4. Focus richten op verdere groei en ontwikkeling van bedrijvigheid.
- 10.5. Het voorkomen en tegengaan van leegstand van bedrijfspanden.
- 10.6. De infrastructuur blijven verbeteren, hetgeen leidt tot minder overlast en betere bereikbaarheid.
- 10.7. Aandacht voor regionale samenwerking, waarbij IBA een uitgelezen kans biedt aan Voerendaalse ondernemers.
- 10.8. Regionaal en provinciaal samenwerken in het kader van Limburg Economic Development (LED).

11. SAMENWERKING

Democraten Voerendaal zijn voor de menselijke maat ("de gemeente dichtbij de burger") en derhalve fervent voorstander van een zelfstandige gemeente Voerendaal. Echter, de wereld om ons heen verandert; daarnaast is sprake van overheveling van rijkstaken op het terrein jeugd, zorg, welzijn en arbeidsmarkt.

Voerendaal zoekt daarom vanuit een sterke lokale positie intensief de samenwerking op binnen Parkstad en VONSS. De VONSS-samenwerking is een netwerksamenwerking tussen de gemeenten Voerendaal, Onderbanken, Nuth, Simpelveld en Schinnen en heeft als doel door samen te werken, bestuurskrachtig te presteren bij bestaande en nieuwe opgaven in het Sociaal Domein en de Groene Ruimte. Deze samenwerking beoogt:

- verbeteren kwaliteit en verminderen kwetsbaarheid;
- vergroten kansen voor medewerkers;
- beperken kosten.

Deze samenwerking wordt zowel beheersmatig opgepakt (denk aan: grondzaken, ICT, leerlingenvervoer e.d.) alsook beleidsmatig (projecten binnen het sociale domein).

Deze lijn moet ook doorgezet en versterkt worden de komende jaren, zonder de goedlopende samenwerking binnen Parkstad (denk aan de samenwerking op het terrein van de Sociale Werkvoorziening => WOZL, op het terrein van de jeugd enz.) te veronachtzamen.

12. FINANCIËN

De afgelopen jaren zijn de lokale lasten in de gemeente Voerendaal minimaal gestegen =>

- het rioolrecht is gelijk gebleven;
- de afvalstoffenheffing is gedaald (ook o.a. als gevolg van een gunstige aanbesteding van de verwijdering / verwerking van restafval);
- de OZB is heel licht met 3 % p/jaar gestegen

Was Voerendaal 4 jaar geleden (volgens het Belastingoverzicht 2010 provincie Limburg) de gemeente met de grootste lastenstijging (een toename van ongeveer 6 %); nu verkeert Voerendaal (volgens het Belastingoverzicht 2013 provincie Limburg) in de middenmoot van de Limburgse gemeenten.

Onder de vorige coalitie van CDA en PvdA is in de raadsperiode 2006-2010 de OZB gemiddeld jaarlijks met 7,5 % verhoogd; dit terwijl onder de huidige coalitie deze stijging beperkt bleef tot 3 %.

Het huidige gemeentebestuur heeft de afgelopen jaren de financiële situatie van de gemeente Voerendaal omgebogen. Scoorde Voerendaal in 2008/2009 nog ruim onvoldoende volgens de toezichthouder (de provincie); inmiddels is dit omgebogen naar een ruime voldoende.

Van een structureel tekort op de begroting van ongeveer ½ miljoen euro 4 jaar geleden is inmiddels sprake van een sluitende, evenwichtige meerjarenbegroting, waarin enerzijds het huishoudboekje financieel op orde is en anderzijds ook noodzakelijke kwaliteitsimpulsen aan de lokale samenleving en woon- en leefomgeving gegeven zijn.

Bovendien zijn in de meerjarenbegroting ook structurele stelposten ad € 300.000 opgenomen ten behoeve van het opvangen van de risico's samenhangend met de overdracht van de rijkstaken op

het vlak van jeugd (decentralisatie jeugdzorg), arbeidsmarkt (de Participatiewet) en zorg (deel AWBZ naar de WMO).